
"Les Chanoines réguliers. Émergence et expansion (XIe-XIIIe siècles). Actes du sixième colloque international du CERCOR, Le Puy en Velay, 29 juin-1er juillet 2006", Michel Parisse (red.), Saint-Étienne 2009 : [recenzja]

Hereditas Monasteriorum 4, 439-440

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Fr. Tomasz MOSKAL, *Książka w kulturze sandomierskiego środowiska kolegiackiego do 1818 roku [The Book in the Sandomierz Collegiate Church Circles until 1818]*, Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013, pp. 342, 66 illustrations, 9 tables, bibliography, list of persons, summary

A thorough monograph, based on exhaustive library and archive research, describing the history of both the library of the Sandomierz Collegiate Church founded in the late 12th century (the library held over 2,000 volumes at the end of the 18th century), and book collections owned by individual canons. In successive chapters the author discusses: *The community of scribes and printers* working for the collegiate church or for the canons, *Methods of acquiring books* (purchases, gifts, wills, collections, exchanges), *Book care* (library rooms, staff, lists and inventories, ownership marks, bindings), *Book use* (borrowing, readership, marginal notes, references, dedications) and *The Book in Sandomierz* (church libraries, including monastic libraries, burghers' and schools' collections, and the fate of books).

Marek DERWICH
Institute of History
University of Wrocław

Michel PARISSÉ (red.), *Les Chanoines réguliers. Émergence et expansion (XIe-XIIIe siècles). Actes du sixième colloque international du CERCOR, Le Puy en Velay, 29 juin-1er juillet 2006* (Travaux et Recherche, 19), Saint-Étienne: Publications de l'Université de Saint-Étienne, CERCOR, 2009, ss. 532

Jest to jedna z najważniejszych nowszych publikacji poświęconych złotemu wiekowi kanoników regularnych, porusza bowiem liczne i różnorodne problemy.

Rozpoczyna ją krótki, ale ważny tekst wybitnego znawcy przedmiotu, M. Parisse'a, klarownie wyjaśniający genezę kanonikatu jako takiego (M. Parisse, *Les chanoines avant les chanoines réguliers*, s. 7–11). Następnie J.-L. Lemaître przybliży postaci i dokonania o. Jana Becqueta na polu badań nad kanonikatem regularnym we Francji, z bibliografią jego poświęconych temu zagadnieniu prac (J.-L. Lemaître, *Dom Jean Becquet et la recherche sur les chanoines réguliers en France aux XIe et XIIe siècles*, s. 13–26).

W części pierwszej, dedykowanej narodzinom kanonikatu regularnego (*Émergence*), znajdziemy prace poświęcone jego początkom, do papieża Urbana II (Y. Veyrenche, „*Quia vos estis qui sanctorum patrum vitam probabilem renovatis...*”. *Naissance des chanoines réguliers, jusqu'à Urban II*, s. 29–69), oraz postaci Galfryda z Loroux (J.-H. Foulon, *Un représentant de la spiritualité canoniale au XIIe siècle ? Geoffroy du Loroux († 1158)*, s. 71–115).

W części drugiej, poświęconej działalności i znaczeniu kanoników regularnych oraz temu, co różni ich od mnichów i pierwotnych kanoników (*Entre moines et chanoines = Ani mnisi, ani kanonicy*, dosłownie: *Między mnichami a kanonikami*), znajdziemy prace poświęcone duszpasterstwu (P. Montaubin, *Les chanoines réguliers et le service pastoral (XIe-XIIIe siècles)*, s. 119–157), dobroczynności (F.-O. Touati, « *Aime et fais ce que tu veux* ». *Les chanoines réguliers et la révolution de*

charité au Moyen Âge, s. 159–210), liturgii (P. Wittwer, „*Secundum morem Marbacensis ecclesie*”. *La liturgie des chanoines réguliers à l'exemple de Marbach en Alsace*, s. 211–231), popularności wśród kobiet (A. Grélois, *Les chanoines réguliers et la conversion des femmes au XIIe siècle*, s. 233–263), kapitułom generalnym (F. Cygler, *Les chanoines réguliers et le chapitre général (XIIe-début XIIIe siècle)*, s. 265–295), działalności intelektualnej (C. Guyon, *La formation intellectuelle des chanoines réguliers au XIIe et au début du XIIIe siècle*, s. 297–317), bibliotekom (D. Nebbiai, *Les bibliothèques des chanoines réguliers*, s. 319–344) i dyplomatyce (B.-M. Tock, *Quelle diplomatie des chanoines réguliers au XIIe siècle ?*, s. 345–358).

W części trzeciej, poświęconej rozprzestrzenianiu się tej formy życia zakonnego (*Expansion*), znajdziemy prace na temat ziem cesarstwa, Italii, Półwyspu Pirenejskiego, Flamandii, Wysp Brytyjskich oraz Francji: H. Flachenecker, *Observations sur l'expansion des chanoines réguliers dans le saint Empire romain (XIe-XIIe siècles)* (bez uwzględnienia Czech czy Śląska), s. 361–383; C. Andenna, *L'expansion des chanoines réguliers en Italie*, s. 385–427; U. Vones-Liebenstein, *L'expansion des chanoines réguliers dans la Péninsule Ibérique au XIIe siècle*, s. 429–453; B. Meijns, *Les chanoines réguliers dans l'espace flamand*, s. 455–476; J. Burton, *Les chanoines réguliers en Grande-Bretagne*, s. 477–498; S. Excoffon, *Les chanoines réguliers dans l'espace français (XIIe-XIIIe siècles). Une approche cartographique*, s. 499–524. Tom kończy anonimowe (prawdopodobnie M. Parisse'a) podsumowanie (*Conclusion*, s. 525–529).

Marek DERWICH
Instytut Historyczny
Uniwersytet Wrocławski

Gerard SIWEK CSsR, *Misje ludowe. Historia – teologia – praktyka*
[*Popular Missions. History – Theology – Practice*], Cracow: Wydawnictwo
Homo Dei, 2009, pp. 410, bibliography, index, summary in Italian

The first synthetic overview in Polish literature of the history of popular missions from the 16th century till today. In successive chapters the author discusses their origins and development, types and models, nature, subjects and target groups for the missions, kerygma, missionary celebrations, stages, and prospects for the future. Although the book is based on a very limited selection of mainly Polish and Italian literature on the subject (primarily conciliar documents and documents of Popes John Paul II and Benedict XVI), it is nevertheless a useful guide to the issue, still underexplored in Polish historiography but very important to the understanding of the significance and function of religious orders and monasteries.

Marek DERWICH
Institute of History
University of Wrocław